

Methotrexat

AF: LAUST TOFT RASMUSSEN
OG STINE FABRICIUS

Historisk set

Det er svært at sige, hvem der helt præcist udviklede methotrexat, men flere læger har fra starten været betydningsfulde i udviklingen af lægemidlet, som vi kender det i dag. I 1951 kunne den amerikanske kirurg Jane C. Wright bevise **en positiv effekt mod kræftknuder** ved anvendelsen af methotrexat. Hun og hendes hold blev derved de første, som kunne bevise denne effekt, som blev beskrevet i en videnskabelig artikel.

Hvordan virker det?

Methotrexat er en folsyreantagonist, og har man folatmangel kan det **øge methotrexats toksicitet**, hvorfor behandlingen bør suppleres med folsyre. Methotrexat binder og inaktiverer enzymet dihydrofolatreduktase (DHFR). Det medfører mangel på tetrahydrofolat (calciumfolinat) og dermed bliver DNA- og RNA-syntesen hæmmet. Calciumfolinat er også den antidot man bruger, når en overdosis med methotrexat skal behandles.

Svær dosering

Methotrexat er af Styrelsen for Patientsikkerhed defineret som et såkaldt risikosituationslægemiddel. Det betyder, at brugen er **forbundet med en større risiko** i bestemte situationer. En af de hyppigste fejl er, at methotrexat tages dagligt i stedet for ugentligt, som det skal, når bruges mod leddegigt, psoriasis og Crohns sygdom.

I værste fald

Konsekvensen af overdosering i få dage kan være mundbetændelse, diarré, blødninger og lever- og nyrepåvirkning. Efter 1-2 uger bliver knoglemarven påvirket. Overdosering resulterer i værste fald i dødsfald.

Tragiske sager

I 2018 kom der fokus på en række tragiske sager med ældre borgere, der døde som følge af en utilsigtet overdosis. Som et resultat heraf besluttede Lægemiddelstyrelsen, at der på methotrexat-pakninger skulle fremgå en tydelig advarsel om, hvordan man doserer lægemidlet, hvis det tages i pilleform mod leddegigt. For at **undgå overdosering** med methotrexat er der lavet flere tiltag, herunder STOP TÆNK TJEK-kampagnen og et informationskort, der skal gøre ansatte på plejecentre og i hjemmeplejen opmærksomme på methotrexats særlige dosering. Derudover har methotrexat fået en advarselsboks på både pakning og indlægssedlen. Seneste tiltag er, at FMK slår alarm, hvis en læge ordinerer methotrexat i forkert dosis.